

Nieuws uit de kernen: Steenwijk | Steenwijkerland | Westerveld | Noordoostpolder

Nieuws ▾

Sport

Agenda

Familieberichten

Zakelijk ▾

Brugmedia
Werkt

Selecteer
regio ▾

Service ▾

Giethoorn onthulling plaquette doopsgezinde pastorie Foto: Wilbert Bijzitter

Gieterse dominee Abraham Mulder redt zes onderduikers: op 4 mei herdenken nabestaanden dat met het onthullen van een plaquette

4 mei 2025, 20:42 · leestijd 2 minuten Steenwijkerland

GIETHOORN - 'In de pastorie hebben tijdens de Tweede Wereldoorlog, in de periode 1943 tot en met 1945, zes joodse onderduikers verborgen gezeten. Dankzij de uitzonderlijke moed van dominee Abraham Mulder (1893-1968) hebben zij allen de oorlog overleefd.' Deze indrukwekkende tekst prijkt op een plaquette die echtgenotes van de inmiddels overleden onderduikers op zondag 4 mei hebben onthuld. "Whoever saves a single life, saves a world entire," klinkt het in twee ontroerende toespraken voorafgaand in de Doopsgezinde Kerk.

In de kerk zitten ongeveer veertig familieleden van drie van de zes onderduikers. Onder hen bevinden zich twee negentigplussers en een baby van een half jaar oud, de vierde generatie. “De nakomelingen waren er allemaal niet geweest als dominee Mulder hun Joodse (voor)vaders niet had laten onderduiken in de pastorie,” zegt spreker Jolien Manassen. Zij vertelt dat haar vader Loet Manassen uit Amersfoort op 19-jarige leeftijd in de pastorie is ondergedoken. Samen met zijn 16-jarige broer Joost, Hans Lakmaker uit Amsterdam en drie andere Joden verbleef hij daar drie jaar.

Dreigingen

Jolien haalt twee voorvallen aan waarbij de onderduikers bijna verraden zijn. De eerste dreiging kwam door dienstmeisje Hennie Schreur. Zij kreeg griep en thuis zei ze in haar droom al ijlend dat er onderduikers in de pastorie zaten. Haar vader stond op het punt om dominee Mulder daarmee te confronteren. Mulders vrouw Johanna kon dit nog net voorkomen. “Zij speelde een belangrijke rol,” benadrukt Jolien. “En dat geldt ook voor de jongste dochter Tine, die in de hele regio voedselbonnen inleverde om geen argwaan te wekken in Giethoorn.”

Een andere dreiging ging uit van een jongen die logeerde in de pastorie. Hij verbaasde zich over de kleine kamer, waarin hij sliep. “Daar in huis moeten wel onderduikers zitten,” zei hij later tegen kunstschilder Piet Zwiers. Die greep de jongen bij zijn kraag en bezwoer hem zijn mond te houden.

De volgende spreker Amnon Manassen, zoon van Joost Manassen, roemt de moed van dominee Mulder. “Hij riskeerde zijn eigen leven, om dat van zoveel mogelijk mensen te redden.” Zijn toespraak sluit hij af met de veelzeggende Hebreeuwse spreuk “Whoever saves a single life, saves a world entire.” Die spreuk, die ook op de plaquette staat, noemt ook de derde spreker, Judith Manassen. “Ik vind het ontroerend dat ik voor het eerst van mijn leven nakomelingen van dominee Mulder mag ontmoeten,” zegt ze.

Ontsnapluik

Jan Willem de Wilde is één van die nakomelingen van dominee Mulder. Hij herinnert zijn grootvader als een zwijgzame, maar ook humoristische nette meneer met een goddelijk plichtsbesef. Samen met andere kleinkinderen krijgt hij van Corien van Ark een rondleiding door de pastorie. Ze laat de kamers zien, waar de onderduikers hebben gebivakkeerd. Veel indruk maakt het ontsnapluik. “Dat luik zat hier in de vloer van deze kamer, daarmee kwamen zij via deze kast in een kleine ruimte boven de deuren tussen de begane grond en de eerste verdieping,” wijst zij aan. Ze legt uit dat de onderduikers zich daar verborgen bij een razzia of als er Duitsers in huis kwamen.

Precies net zo groot als het ontsnappingsluik is de plaquette in de voortuin van de pastorie. Ruth Manassen (92), echtgenote van Joost en Martha (bijna 95) echtgenote van Loet onthullen de plaquette. Ruth woont in Israël en heeft speciaal haar paspoort laten verlengen om de reis naar Nederland te kunnen maken. Vandaag, op 4 mei, viert ze haar 92e verjaardag. “Ik ga in Israël vertellen dat er mensen waren die voor ons opkwamen,” zegt ze in de kerk.

Momentum

De bijeenkomst is georganiseerd door Jolien, haar zus Ellemieke en de huidige dominee Gerke van Hiele. Die dominee kwam vorig jaar oktober aan de praat met een kleinzoon van Loet, die de Vermaning bezocht. Zo ontstond bij hen het idee om een plaquette te laten maken. Jolien zegt over de dag van de onthulling: "Dit was het momentum! Alles kwam samen: het is nu 80 jaar geleden dat Nederland bevrijd is, één familie uit Israël had een vakantie in Nederland gepland en de kerk heeft nu een dominee die geïnteresseerd is in geschiedenis." Van Hiele is bovendien pas verhuisd, waardoor de pastorie nu leeg staat, wat zich extra goed leende voor de rondleiding.

Van Hiele spreekt in de kerk alle bezoekers nog toe: "Gods licht en liefde is sterker dan de duisternis, laten we dat met elkaar delen als troost." Maar het meest indrukwekkende moment is toch wel als alle nakomelingen samen met twee achterkleindochters het bekende lied van Leonard Cohen in het godshuis zingen. Eerst aarzelend, maar dan klinkt het uit volle borst: "Hallejulah, hallejulah."

Hilda Knol